

Tonje Bakken Kro

Den moderne norske skeive filmen

En studie av representasjon av skeiv identitet i moderne norsk spillefilm

Bacheloroppgave i film- og videoproduksjon

Veileder: Anne Gjelsvik

Mai 2023

Tonje Bakken Kro

Den moderne norske skeive filmen

En studie av representasjon av skeiv identitet i
moderne norsk spillefilm

Bacheloroppgave i film- og videoproduksjon
Veileder: Anne Gjelsvik
Mai 2023

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Det humanistiske fakultet
Institutt for kunst- og medievitenskap

Kunnskap for en bedre verden

Abstrakt

Denne bacheloroppgaven har som hensikt å ta for seg mangfold representert på norsk fiksjonsfilm, spesifikt inn mot skeiv identitet på spillefilm. Oppgaven vil ta for seg representasjon og resepsjon av LHBT i klassisk narrativ film som har hatt ordinær kinodistribusjon i Norge de siste ti årene, og vil gjennom et studie, basert på skeiv filmteori, av disse filmene utforske framstillingen av skeiv identitet og hvilken sammenheng dette har med den skeive identiteten i det moderne norske samfunnet.

Abstract

This bachelor-thesis will explore diversity represented in the modern Norwegian fiction film, specifically the representation of queer identity. The thesis will focus around representation and reception of LGBTQ in classic, narrative films that had cinema distribution in Norway over the past ten years, and will through a study based on queer theory explore how these characters are portrayed. And, whether this has a connection to queer identity in modern Norwegian society.

Innholdsfortegnelse

1.0. Introduksjon	3
2.0. Teori om New Queer Cinema og skeiv norsk filmhistorie	4
2.1. Terminologi	4
2.1.1. Queer	4
2.1.2. Skeiv	5
2.1.3. LHBT	5
2.1.4. Heteronormativitet	6
2.2. Queer Cinema og Queer Theory	6
2.3. Norsk skeiv filmhistorie	9
3.0. Problemstilling	10
4.0. Metode	11
5.0. Analyse	12
5.2. Thelma (Joachim Trier 2017)	14
5.2. Norwegian Dream (Leiv Igor Devold 2023) og veien videre	20
6.0. Avsluttende ord	22
6.1. Diskusjon	22
6.2. Konklusjon	23
Referanser	25
Bibliografi	25
Filmografi	26

Antall ord: 6407

Kandidatnummer: 10012

1.0. Introduksjon

I 1972 var det ikke lenger ansett som kriminelt å være homofil i Norge. I 2008 vedtok Stortinget en kjønnsnøytral ekteskapslov, og en kan se en positiv utvikling rundt åpenhet og mindre stigma rundt det å tilhøre LHBT-samfunnet i Norge. I 2020 beregnet Statistisk sentralbyrå (SSB) at 6,9% av befolkningen var ikke-heterofile. Dette utgjør, ut fra antallet personer mellom 18 og 79 år i Norge i 2020, om lag 280 000 personer.

Film kan ifølge Hortense Powdermaker, i *A Historical Sociology of Film* fra James Chapman sin *Film and History* (2013), i likhet som mange andre institusjoner, sees som en refleksjon av samfunnet. Filmen både reflekterer og påvirker samfunnet, og filmens sosiale og psykiske tyngde bør ikke undervurderes. Jeg liker å se på film som en lupe inn i det aktuelle samfunnet filmen er laget i, der det er viktig å ta i betraktning hvem som produserer de aktuelle filmene, samt hvem som gir og mottar tilskudd. Representasjon er viktig for å skape og anerkjenne identitet, og for å nå ut til større deler av befolkningen. *Queer theory*, eller “skeiv teori” på norsk, innen film og andre fagfelt, som beskrevet i *Understanding Film Theory* (Doughty og Etherington-Wright 2018), er opptatt av å undersøke hvordan maktsystemer påvirker samfunnet og dets medlemmer, mer spesifikt skeive karakterer.

I perioden 2013 til 2019 ble det i alt distribuert 230 norske kinofilmer, fiksjonsfilmer og kinodokumentarer inkludert (NFI 2021). Av disse vil det gjennom Norsk filminstitutt (NFI) sin undersøkelse av mangfold vise seg at det totalt var én film med en skeiv hovedkarakter, og to med skeive biroller. Dette utgjør 0,4 og 0,9 % av filmene, respektivt, hvilket ikke er en reell representasjon av det norske samfunnet, tatt SSB sine tall i betraktning.

NFI gir årlig tilskudd til filmproduksjon i Norge. De har et økt fokus på mangfold, der de i 2019 omformulerte sin strategi for å få mer mangfold på lerretet. Dette inkluderer økt fokus på å få inn LHBT karakterer. Men i hvilken grad påvirkes representasjon av NFI og film- og identitetspolitikk? Ser vi en faktisk endring i produksjonen?

Oppgaven vil ta for seg et dypdykk inn i norsk skeiv film, og utforske en problemstilling knyttet til dagens filmindustri og samfunnet den befinner seg i. Jeg ønsker å starte oppgaven ved å etablere begreper som vil være gjennomgående i oppgaven. Derav vil teori om (*New Queer Cinema*) bli presentert, da det vil være viktig å sette scenen og den historiske konteksten for oppgavens interessepunkter, samt ideen om *skeiv teori* (på engelsk *Queer Theory*) da dette er feltet av studie som vil benyttes under filmens analyse.

2.0. Teori om *New Queer Cinema* og skeiv norsk filmhistorie

2.1. Terminologi

Språk og begreper endrer seg over tid, og påvirkes av samfunnet, kulturen og menneskene de brukes i. Spesielt innenfor identitet er begreper stadig utfordret og i endring, hvilket er viktig å ta til betraktning i videre arbeid og lesing av denne oppgaven. Ved å omtale temaer som identitet og seksualitet bør en derfor også trå med varsomhet, åpent sinn og sensitivitet. Mange av begrepene kan leses og oppleves subjektivt, hvilket da heller ikke utelukker faktumet at følgende definisjoner er til grads påvirket av mine subjektive tolkninger av slik de har framstått fra sine kilder. Jeg vil likevel forholde meg så objektivt som mulig, og avklare følgende begreper med hensikt om å opprettholde en akademisk og saklig natur.

2.1.1. Queer

Queer er et engelsk ord som historisk har hatt betydninger som *rar*, *merkelig*, *eksentrisk*, *utenom det vanlige* eller *av uvanlig karakter*. (Doughty og Etherington-Wright 2018) Det ble i sin opprinnelse benyttet i homofobisk kontekst for å sparke ned på og fornærme homoseksuelle individer ved å deriblant merke homoseksualitet som annerledes. Det skeive samfunnet har derimot tatt makt over ordet, og benyttet det for å feire seksualitet utenfor det heteronormative, og forhåpentligvis fjerne negative konnotasjoner. Begrepet har dog tunge politiske konnotasjoner, og er et produkt av kritiske intervensjoner, kultur og politisk strategi. (Aaron 2004)

Queer benyttes ikke utelukkende for homoseksualitet, men har på sin egen side mål om å samle samtlige marginaliserte grupper som ikke faller innenfor samfunnets normativitet og forventninger til kjønn og seksualitet, først og fremst for å bekjempe diskriminasjon. Begrepet omfavner derav altså alternative tilnærminger til seksualitet og heteronormativ atferd, der polygamy og cross-dressing kan nevnes som to eksempler.

Queer er ikke utelukkende knyttet til faste merkelapper. Queerness er, ifølge Judith Butler, slik dette er presentert i *Understanding Film Theory*, et argument mot normativiteten, hvilket også vil innebære normer på og forventninger av hva en homofil eller lesbisk identitet er. Queer er ikke et skille mellom heterofili og homofili, men understreker hvor flytende seksualitet og kjønn er.

2.1.2. Skeiv

I norsk kontekst kan ordet “queer” direkte oversettes til *skeiv*. I sin opprinnelse, ifølge Store Medisinske Leksikon, defineres *skeiv* til å være en betegnelse for mennesker som ikke identifiserer seg med betegnelser som heterofil, lesbisk, homofil eller bifil, men som har til felles at de utfordrer normer for kjønn og seksualitet. Dette er i likhet med definisjonene som jeg presenterte i “queer” i 2.1. Denne definisjonen kan, ifølge samme kilde, på sett vis ekskludere mennesker som er forelsket i likekjønnede, dersom disse faller innenfor tradisjonelle normer, for eksempel ved ekteskap i et parforhold.

På folkemunne i dagligtalen brukes riktignok *skeiv* mindre kritisk, og en kan argumentere for at ordet har mistet deler av sitt opprinnelige tyngde. Ifølge organisasjonen Skeiv Ungdom defineres per i dag *skeiv* på følgende måte som:

En samlebetegnelse for seksuelle orienteringer, kjønnsuttrykk og kjønnsidentiteter som bryter med samfunnets forventninger om at man skal være heterofil og ciskjønn. Homofil, lesbisk, bifil, aseksuell, panfil og trans er eksempler på identiteter som går inn under ordet skeiv. Skeiv er det norske ordet for det engelske queer.

- Skeiv Ungdom 2023

Det er òg denne definisjonen som er nærmest grunnlaget for *skeiv* teori, som vi kommer til å oppdage i stor grad tar for seg og har fokus på representasjon av homofile seksuelle orienteringer innen film.

2.1.3. LHBT

En annen betegnelse, som ofte brukes i lignende sammenhenger som Skeiv Ungdom sin definisjon av *skeiv*, er *LHBT*. I sin enkelhet står LHBT for *lesbisk, homofil, bifil, og transseksuell*, respektivt, og et + kan benyttes for samtlige, ikke nevnte, kjønnsidentiteter som ikke faller innenfor det heteronormative. LHBT tilsvarer på norsk det som på engelsk er kjent som *LGBTQ*, og er med andre ord et paraplybegrep for å omtale det ikke-heteronormative samfunnet, eller *det skeive samfunnet*.

2.1.4. Heteronormativitet

Heteronormativitet i et samfunn, på sin side, er definert som et uttrykk for når heteroseksualitet er normen for seksualitet i et samfunn. Dette inkluderer det heterofile parforholdet som norm for samlivsformer, og det heterofile samleiet som norm for seksuelle handlinger. (Almås, Jessen og Berteussen 2021) På lignende vis brukes streit for å omtale det motsatte av skeiv.

I denne oppgaven vil jeg benytte definisjonene queer/skeiv, LHBT, og heteronormativitet, slik disse er omtalt over, og jeg vil benytte ordet “skeiv” slik det defineres av Skeiv Ungdom. Filmene som oppgaven vil ta for seg kan derfor inkludere samtlige seksuelle orienteringer og kjønnsidentiteter.

2.2. Queer Cinema og Queer Theory

New Queer Cinema (NQC) er betegnelsen gitt en bølge med nye, kritikerroste skeive filmer som ble utgitt og gikk festivalrunder på starten av 1990-tallet. (Aaron 2004). Denne bølgen med filmer fokuserer ikke kun på homofili, men kaster også lys på det som er kjent som interseksjonalitet – krysninger av marginaliserte grupper, og hvordan individet som del av disse påvirkes av samfunnet. (Thun 2023) Eksempler på dette er filmene *Tongues Untied* (Marlon Riggs 1989) og *Young Soul Rebels* (Isaac Julien 1991), som begge følger mørke homofile karakterer. Et annet viktig element NQC brakte med seg og tydeliggjorde var tydelige skeive roller, samt en vekkelse av historiske figurer og hendelser der skjevhet tilsynelatende har vært tilstede, men tidligere blitt oversett eller undertrykt. NQC filmer utfordret også klassiske regler ikke kun for innhold, men også form, stil og sjanger.

Tradisjonelt omfatter queer cinema tre kategorier. Ifølge filmvitere og professorer Dr. Harry M. Benshoff og Sean Griffin inkluderer disse:

1. produksjon: filmer skapt av homoseksuelle filmskapere.
2. innhold: filmer om homoseksualitet, med et narrativt fokus på skeive problemer.
3. Resepsjon: filmer som blir sett av homoseksuelle.

(Doughty og Etherington-Wright 2018)

NQC må forstås som et resultat av både den politiske strategien som ligger i den historiske bakgrunnen av det å være queer/skeiv, samt kultur, og kritikk. (Aaron 2004) En historisk hendelse som markerte et skille i kampen for homofile og skeive rettigheter er Stonewall opprørene i USA i 1969, der det skeive miljøet gjorde opprør mot politiet og en kontinuerlig undertrykkelse av samfunnet ved Stonewall Inn.

Filmer med homoseksuelt innhold i tiden før disse opprørene bar preg av samfunnets undertrykkelse av LHBT. Tradisjonelt på film kan en se mønstre av homoseksualitet som enten demonisert, eller inkludert og brukt som komisk element. Stonewall-opprøret igangsatte og inspirerte et skifte, og fødselen til “gay pride” som en motsetning til å holde sin ikke-normative identitet skjult. Dette kan også sees reflektert i filmen, ved at den første positive, åpentlige skeive filmen *Sebastiane* (Derek Jarman 1976) ble produsert Post-Stonewall. (Doughty og Etherington-Wright 2018) NQC kan i kontekst av dette sees som en promotering av gay pride.

Parallelt med opprinnelsen av New Queer Cinema har det også på 1990-tallet i flere tverrfaglige felt innen humaniora og sosial studier, derav inkludert i filmvitenskap, oppstått et interessefelt for å gjøre studie på skeivhet. “Queer studies” tar i all hovedsak og ser på hvordan maktsystemer påvirker samfunnet og dets medlemmer. I boken “Understanding Film Theory” defineres Queer Theory som

An approach to social and cultural study which seeks to challenge or deconstruct traditional ideas of sexuality and gender, esp. the acceptance of heterosexuality as normative and the perception of a rigid dichotomy of male and female traits.

- Doughty og Etherington-Wright 2018

Skeiv teori utviklet seg som en respons til måten homoseksualitet blir portrettert på film, og kort oversatt er skeiv teori en tilnærming til studie med hensikt om å utfordre eller dekonstruere ideer om seksualitet og kjønn, spesifikt premisset om heteroseksualitet som det normative.

Hvor kommer i det hele tatt stigmaen fra? Michael Foucault i sin trilogi *The History of Sexuality* nevner at stigmaet rundt homoseksualitet har sin opprinnelse allerede helt tilbake til 1600-tallet. En kan se tegn til at seksuelle orienteringer utenfor det heteronormative har vært tilstede helt tilbake til antikkens Hellas, men den moderne ideen om homoseksualitet (og LHBT generelt) som identitet er noe som først oppstod på slutten av 1800-tallet. Foucault

nevner at mye av undertrykkelsen av skeiv identitet stammer av homoseksualitet som en trussel mot de sosiale og økonomiske strukturene i det patriarkalske samfunnet, som baserer seg på ekteskap og monogami.

Institusjoner svarer på denne trusselen med forskning på seksualitet innen blant annet medisin og psykologi. Carl Westphal i sitt arbeid fra 1870 fordømmer homoseksualitet og homoseksuelle handlinger, hvilket videre leder til skeive til å bli fordømt som enten kriminelle eller psykisk syke, med forskere som utvikler mål med å definere, diagnosere og helbrede de som faller under denne kategorien.

I sitt arbeid med å stigmatisere homoseksualitet og skjevhet satt institusjonene aktivt merkelapper på det de anså som abnormale former for seksualitet. (Doughty og Etherington-Wright 2018) Foucault påpeker, hvilket vi også har sett et mønster av ved oppgavens terminologi, at dette derimot har kommet det skeive samfunnet til gode. Ved å kategorisere og synliggjøre ulike seksuelle orienteringer, og tildele LHBT navn som bl.a. biseksualitet, har dette åpnet for det skeive samfunnet å adoptere tydelige identiteter. Folk har nå språk for å identifisere seg selv, og en arena for å møte andre likesinnede i samfunnet.

Innen film ser skeiv teori spesifikt på punktene *produksjon*, *innhold* og *resepsjon*. I tillegg til å bli demonisert, eller brukt som komisk element, opplevde skeiv representasjon også å bli sensurert ved introduksjonen av Hays Code fra 1934. Et mønster en kan se i filmindustrien, hvilket en kan se i sammenheng med dette, er hvordan skeiv representasjon er tungt kodet innen populærkultur (f. Eks. i *Rope* (Alfred Hitchcock 1948)). I forbindelse med representasjon og resepsjon resulterer dette i at skeive ofte må tyde og lete etter representasjon for å se egen identitet på lerretet, i stedet for å ha tydelige og sterke rollemodeller. Med ideen om at film og samfunn spiller på hverandre i tankene, kan dette sees i lys av og speile hvordan samfunnets holdninger er til LHBT. Dette reflekterer blant annet hvordan homofili i Norge først ble avskaffet i 1972.

2.3. Norsk skeiv filmhistorie

Nå ønsker jeg å dra fokuset i oppgaven tilbake og mot det norske samfunnet og den norske filmen. Med utgangspunkt i NFI sine tall og oversikter over norske spillefilmer med ordinær kinodistribusjon, er det ikke uunngåelig å påstå at det er vanskelig å finne klare skeive roller i den norske kinofilmen i nyere tid. Men har det alltid vært sånn? Har Norge en egen skeiv filmhistorie?

Dette er noe filmhistorikeren Gunnar Iversen tematiserer og diskuterer i sin artikkel “Finnes det en skeiv norsk filmhistorie?” (2022) publisert i *Rushprint* i forbindelse med det skeive kulturåret 2022. Iversen poengterer mangelen på tydelige skeive roller gjennom norsk filmhistorie, men går fram i sin artikkel ved å bruke et *skeivt blikk*, der en ser mønster av at norsk film allerede helt siden 1918 har utfordret etablerte kjønnsroller og -identiteter. Dette har, ifølge Iversen, tradisjonelt blitt gjort gjennom *cross dressing*, der kvinner har gått i mannsklær og utfordret ideen av hva en kvinne er, hvilket kan sees både i *Revolutionens datter* (Ottar Gladvet 1918) og *Café X* (Walter Fyrst 1928), for å nevne de samme eksemplene Iversen presenterer i sin artikkel.

Baksiden med mange av filmene Iversen trekker fram i lyset, hvilket han også selv påpeker, er faktumet at disse er lite kjent, og noen til og med utilgjengelig for almenheten. Dette understreker nok en gang mangelen på fokus og representasjon i den norske filmindustrien. Som Iversen påpeker tidlig i sin artikkel, som òg nevnes av NFI selv, så er representasjon på film viktig for å skape rollefigurer, både for seeren hjemme, men også norske filmskapere, og skape identitet.

Cross dressing i norsk film, og alle rom som gis for skeiv lesning, kan dog sees som en refleksjon av at skeiv identitet alltid har eksistert, men heller blitt undertrykt eller oversett som følge av samfunnets holdninger. At vi etter hvert ser en utvikling ved produksjon av tydelige skeive karakterer speiler samfunnets økende åpenhet for LHBT.

Iversen omtaler en “(...) offer-tradisjon knyttet til representasjon av skeiv identitet. En tradisjon der skeive karakterer nesten utelukkende fremstilles som ofre for undertrykkelsen i det heteronormative storsamfunnet”, (Iversen 2022) hvilket i lag med bruk av skeive elementer som komisk effekt kan trekkes parallell til slik vi tradisjonelt har sett skeiv film også internasjonalt. To norske filmer som derimot bryter med disse tradisjonene er *Cecilia* (Solvejg Eriksen 1954) og *Equilibrium* (Nils R. Müller 1965), som begge stiller med tydelige

(samt noen spørrende) homofile karakterer. Disse karakterene, *Tore* i *Cecilia* og *Roger* i *Equilibrium*, fremstilles positivt og sikre i egen seksualitet, og selv om filmene ikke overskygger stigmaene som er tilstede i det aktuelle samfunnet, men tvert imot adresserer disse, blir de en refleksjon av skeiv stolthet. Iversen omtaler *Cecilia* som den første skeive norske filmen, og *Cecilia* skapte òg en resepsjon i samfunnet som åpnet for diskusjon av kvinnelig homofil kjærlighet. (Iversen 2022) *Equilibrium* på sin side utforsker usikkerhet og spørsmål knyttet til egen identitet i en sårbar ungdomsalder, med forholdet mellom en åpent homofil birolle og en mer spørrende hovedrolle i fokus.

3.0. Problemstilling

Videre undersøkelse av representasjonen av skeive karakterer i norsk fiksjonsfilm vil gjøres i lys av dagsaktuell norsk film- og identitetspolitikk, og ved hjelp av skeiv filmteori. Hvordan er skeive karakterer og deres identitet representert i den moderne norske spillefilmen?

Filmene det i denne oppgaven vil være hensiktsmessig å ta for seg er, som nevnt, i all hovedsak norskproduserte filmer som har hatt ordinær kinodistribusjon. I tillegg vil filmene begrenses til en periode fra 2010 til i dag, 2023, i lys av NFI sine nylige rapporter. Oppgaven ønsker å forholde seg til fiksjonsfilmer med kinodistribusjon, med utgangspunkt i ideen om at alle fortjener å se seg selv på lerret og skjerm, og disse filmene legges ut for offentlig visning med potensiale for større medieoppmerksomhet og derav kan nå ut til en større gruppe mennesker.

Relevante underspørsmål som dukker opp i forbindelse med en slik problemstilling, og som oppgaven også ønsker å utforske, er følgende:

1. Hva er tallene på norsk fiksjonsfilm med hovedkarakterer som tilhører LHBT+ i tidsperioden 2013-2023? Hvordan er fordelingen mellom hovedkarakterer og biroller, og hvordan er karakterenes identitet framstilt i filmene?
2. Hvordan teller NFI de skeive rollene? Er disse eksklusivt karakterer som er åpent homofile eller ikke-heteronormative, eller som en kan se elsker likekjønnede? Er det fare for at karakterer som utfordrer kjønnsnormer og tradisjoner faller utenom, men likevel kan anses i resepsjonen som skeive karakterer?

3. Oppgaven vil da også å ta for seg respons filmene har mottatt i samfunnet, derav publikum og media. Ser vi en utvikling gjennom årene, og en sammenheng mellom filmene og samfunnets holdning til LHBT+?

Jeg ser det som nødvendig å avklare fra tidlig av at oppgaven ikke vil ha som formål å løse store verdensproblemer, men heller rette fokus mot og skape bevissthet rundt at dog vi ser en positiv retning i flere aspekter ved samfunnet, er det tydelig at filmindustrien har en vei å gå når det kommer til representasjon av det skeive samfunnet.

4.0. Metode

Hvordan denne oppgaven vil angripe og besvare problemstillingen ver å, ut i fra NFI sin rapport som tidligere har blitt presentert, ta for seg de enkelte filmene siden 2010 som faller under denne rapporten, og derav forsøke å besvare underspørsmålene i relevans til hver film. Jeg velger å dele min metode inn i ulike steg. I steg 1 vil det være interessant å undersøke hvilke skeive filmer som har blitt produsert, hvem som har produsert disse og hvem som har støttet produksjonen. Her vil det falle naturlig å undersøke om det er andre filmer som kan anses som *skeive*, ut fra definisjonene vi nå kjenner, men som av sine grunner ikke tigger boksene hos NFI sine undersøkelser. Dette vil da være med og besvare underspørsmål "2".

For å besvare underspørsmål "1" vil jeg foreta en skeiv teori-analyse av de aktuelle filmene som kommer fram av steg 1 i metoden. Dette er mitt steg 2, og jeg ønsker å undersøke hva disse filmene har å si for representasjonen av skeive karakterer, hvilket naturlig vil flyte over i steg 3. Mitt tredje, og siste steg av analysen, vil bli å se på resepsjonen av filmene. Hva sier representasjonen og resepsjonen om samfunnet vi lever i?

5.0. Analyse

5.1. Mangfold på lerretet

Som presentert i oppgavens innledning kom NFI ut med rapporten “Mangfold på lerretet 2013-2020”, (2021) et resultat av undersøkelser gjort av hoved- og biroller i de 230 norske kinofilmene, fiksjonsfilmer og dokumentarer, som hadde premiere i perioden 2013-2020. Undersøkelsen er gjennomført for å “forstå norske filmers evne til å skape identitet, inkludering og tilhørighet og relevans - og nå ut til ulike deler av befolkningen” (NFI 2021) slik det fremkommer av NFI selv i rapporten.

Av de 230 filmene NFI har undersøkt, er resultatet for skeiv film følgende:

- *En film hadde en hovedrolle og to filmer minst én birolle med annen seksuell orientering enn den heteronormative. Dette utgjør 0,4 og 0,9 % av filmene.*
- *Ingen filmer hadde en hovedrolle med annen kjønnsidentitet, men en film hadde en birolle med ikke-normativ kjønnsidentitet.*

- NFI 2021

NFI omtaler i sin rapport det oppgaven så langt har omtalt under begrepene skeiv og LHBT, som to kategorier – derav *kjønnsidentitet* og *seksuell orientering*.

De aktuelle filmene funnet i NFI sin undersøkelse, og i min egen gransking på det store web, er følgende:

- *Rett Vest* (Henrik Martin Dahlsbakken 2018) – én birolle med ikke-normativ kjønnsidentitet.
- *Thelma* (Joachim Trier 2017) – én hovedrolle og én birolle med ikke-heterofil legning.
- *Alle utlendinger har lukka gardiner* (Ingvild Söderlind 2020) – en birolle med ikke-heterofil legning.

En må dog lese NFI sine tall og deres funn med et kritisk blikk, hvilket institusjonen selv drøfter i sin forklaring om undersøkelsens metode. Rapporten er utarbeidet ved å undersøke de 230 aktuelle filmenes offisielle trailere og anmeldelser på nrk.no, for så at informasjonen som fremstår i disse har blitt kodet inn i et eget skjema. Subjektive meninger eller definisjoner av hva som kategoriseres som skeiv kan ha hatt en innvirkning på resultatene

som et menneskelig element. Biroller som kan være skeive, eller ikke-heteronormativt kodet, kan potensielt falle utenfor rapporten, dersom dette ikke er noe som fremstår i traileren eller i NRK sin anmeldelse.

En film som demonstrerer å ha falt utenfor NFI sin radar, som jeg i min jakt på materiale har oppdaget, er Dag Johan Haugerud sin film *Barn* (Dag Johan Haugerud 2019), der to av birollene er homofile. *Barn* har ikke et narrativt fokus på skeive problemer, og karakterenes forhold er ikke noe som tar fokus fra filmens handling eller plot. Tvert imot opptrer karakterenes seksuelle orientering kun som et faktum.

Fra traileren til Barn. 2:07.

En annen film, der en karakter sin skeive identitet kun opptrer som et faktum, er *Gledelig Jul* (Henrik Martin Dahlsbakken 2020). I traileren kan en så vidt plukke opp og kode en av birollene til å være en ikke-heterofil, trolig biseksuell, kvinne. Selv om NFI sine tall tyder på få produksjoner av den tradisjonelle skeive filmen, kan disse tilfellene tyde på en ny bevegelse i norsk film, der en ser naturligjøring av skeiv identitet, sidestilt med normative identiteter. Ser vi nå en større åpenhet mot LHBT, både i samfunnet og på lerretet? Det er, om ikke annet, et tegn på brudd med offer-tradisjonen som diskuteres i Iversen sin *Rushprint*-artikkel.

Fra traileren til Gledelig Jul. 0:55.

5.2. *Thelma* (Joachim Trier 2017)

Thelma er en fiksjonsfilm skrevet av Joachim Trier og Eskil Vogt, regissert av Joachim Trier, og produsert av Thomas Robsahm med produksjonsselskapet Motlys AS. Med Eili Harboe i hovedrollen som Thelma, utspiller filmen seg rundt en ung kvinne med overnaturlige krefter som starter tilværelsen som en universitetsstudent. Thelma kommer fra en religiøs bakgrunn, og må orientere seg i en ny hverdag hvor hun blir møtt med utfordringer knyttet til sin første forelskelse.

Thelma ble distribuert i 2017 av SF Studios i Norge. Joachim Trier er en kritikerrost regissør med en samling av til sammen 21 priser for sine hittil fem spillefilmer, som helt tilbake til 2010 ble utnevnt av Aftenposten sin kulturredaksjon som en av Norges mest "nyskapende i norsk kulturliv". (Aftenposten 2010) Det er derfor, i lag med *Thelma* sin lek med form og sjanger, grunn til å klassifisere *Thelma* som en moderne norsk film. *Thelma* er dog den eneste av Trier sine spillefilmer som ikke har mottatt en eneste pris – kun nominasjoner.

På innholdssiden utforsker *Thelma* utfordringer som skeiv kjærlighet fortsatt møter den dag i dag, med kjente stigmaer tilknyttet homofili – her i hovedsak synet på homofili som synd fra et religiøst synspunkt. En kan si at den først og fremst, gjemt bak en thriller-sjanger og overnaturlige elementer, tar for seg identitet, og dimensjoner av identitet og utfordringer man møter som ung. Thelma prøver å orientere seg i en hverdag der nye og allerede etablerte miljøer kolliderer, hvilket ikke er fremmed når en flytter hjemmefra. Det faller seg naturlig å si at *Thelma*, relevant til oppgavens tema, tar for seg hvordan det tradisjonelt har vært, og tidvis fortsatt er, å utforske sin seksualitet til å bli noe annet enn heteronormativt, og å

“komme ut” til nære relasjoner som har et syn på at kjærlighet og ekteskap er skapt mellom mann og kvinne.

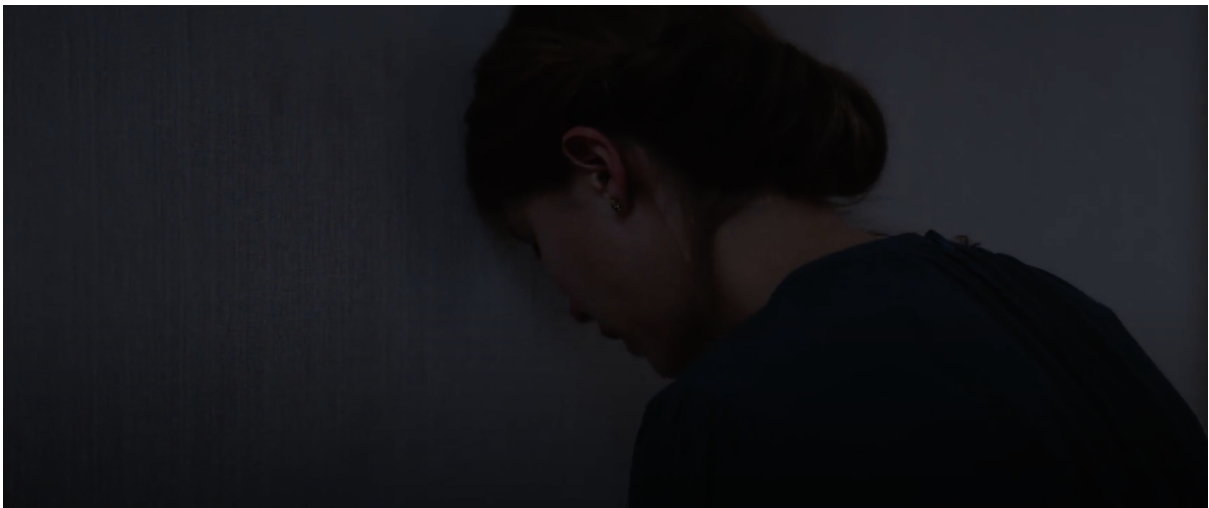
Thelma er en ikke-heterofil hovedkarakter, og utgjør den ene hovedkarakteren som skiller seg ut i NFI sine rapporter. Eili Harboe spiller mot Kaya Wilkins, som portretterer Anja, den unge kvinnen og medstudenten som Thelma forelsker seg i. Av NFI sine rapporter utgjør Anja én og siste av de to birollene som siden 2013 har blitt framstilt med en ikke-heterofil seksuell legning.

Thelma kan kategoriseres som skeiv film ved at den har en tydelig lesbisk hovedrolle, der filmen tydelig omhandler kvinnelig homoseksualitet. Trier sitt narrativ utforsker Thelma sitt strev med å utforske egen identitet, og som resultat av traumer og egne religiøse fordommer, men også grunnet det anstrengte forholdet til sine foreldre, møter problemer i sin forelskelse. Samtidig utforsker Trier thrillersjangeren, der *Thelma* eksperimenterer med uttrykk av usikkerhet, symbolikk (deriblant kråker, tradisjonelt symbol på død eller ulykke) og en mørk undertone i et menneskelig drama.

Gjennom en mystisk atmosfære skildres Thelma sine overnaturlige evner, som hovedsakelig trigges av hennes religiøse- og barndomstraumer, men også som filmen utvikler seg, av forelskelsen i Anja. I resepsjonen kan dette tolkes som en metafor og filmatisering av hvordan religiøse fordommer og traumer dyrker skam og stigma — ikke utelukkende blant homofobiske miljøer, men også hos skeive selv. Thelma kommer fra en bakgrunn med lite personlig frihet, som aktivt preger og holder henne tilbake i hennes reise med å finne egen identitet, og gjennom Thelma sin usikkerhet kjemper hun selv imot mye av det som skjer med henne. Et eksempel er hvordan hun, etter hennes første kyss med Anja, flykter hjem, og ber Gud om å frelse henne fra “disse tankene”, (00:43:00) henvisende til forelskelsen hun kjenner mot Anja. Dette eksemplet demonstrerer internalisert homofobi, et fenomen der homofobi er så inngrodd som et system i samfunnet, at homofobi eller homofobiske tanker òg kan ramme skeive individer selv.

Thelma og Anja ser på hverandre, før de to kysser. 00:41:36

Thelma ber om å fjerne og frelse henne fra de homofile tankene. 00:43:00

Et ofte stilt spørsmål er hvorvidt filmskapere bak skeive filmer selv bør være del av LHBT. Dette er først og fremst en påstand som jeg kan se komme av det så enkle argumentet som at en som identifiserer seg som homofil har en særs mer personlig og autentisk forbindelse og innsikt i hvordan det er å leve og identifisere seg som ikke-heterofil. Derfor kan en stille seg spørsmålet: Er det rett at heteronormative filmskapere skal definere skeiv identitet? Dette er noe en har ansett problematisk i forbindelse med hvordan spesielt lesbiske karakterer tradisjonelt har blitt fetisjert og offer for mannlig fantasi, f.eks. i *Blue is the Warmest Colour* (Abdellatif Kechiche 2013), der Abdellatif Kechiche mottok kritikk for filmens sex-scener, og offerrollen som vi har vært inne på tidligere i oppgaven.

Ingen av filmskaperne bak *Thelma* er, ut ifra mine funn, åpent skeiv. Likevel kan en påstå, med utgangspunkt i mangel på kritikk og slik jeg har tolket *Thelma* i min egen resepsjon, at

Thelma unngår tradisjonelle feller. Kvinnen og homofili kan begge stå i fare for å bli fremstilt som mystiske, overnaturlige, og i verste fall skumle elementer, da dette historisk er urettferdige karakteristikk begge har blitt tildelt. I motsetning til dette skaper en fort sympati for Thelma – mange kan f.eks. kjenne seg igjen i situasjoner der en må trå ut av komfortsonen sin, ta et oppgjør mot foreldre/foresatte, eller handle i en forelskelse.

Det er Thelma sin indre reise som trekker fokus, og Thelma sine følelser og overnaturlige krefter er undertrykte av traumer Thelma har opplevd i oppveksten, hvilket forsiktig nøstes opp i løpet av filmen. Thelma sin forbudte kjærlighet fungerer mer som en katalysator for å dra de undertrykte følelsene tilbake til overflaten, som er direkte koblet til kreftene hennes og som Thelma så langt har klart å holde i sjakk, og ikke en direkte kobling til overnaturligheten.

Thelma kjenner symptomer på et nytt anfall, og vi ser skulpturen i taket bevege seg. Spenningen bygges av Harboe sitt spill, nærbilder av hendene hennes, og forestillingen sin musikk som blir mer og mer intens. 00:40:22.

Dette er et tema òg Harboe selv har adressert. I et intervju med Harboe skriver det skeive tidsskriftet Blikk:

(...) det kan være lett å gå i fella og mystifisere særlig kvinnelig og/eller homofil seksualitet ved å gjøre den til noe overnaturlig. Harboe mener imidlertid at det ikke er dette som skjer i «Thelma».

- Aalborg 2017

Og, om det Harboe har uttrykt seg om rollen,

Slik jeg ser det, går denne koblingen rett og slett på det å holde tilbake følelsene sine – å holde på ting som man aldri har tatt et oppgjør med. Før eller siden kommer det til overflaten. De overnaturlige kreftene og Thelmas forelskelse er to sider av dette.

- Aalborg 2017

Dessuten framstiller ikke narrativet Thelma sin seksuelle orientering som et definitivt problem. Tvert imot fremstilles forelskelsen i Anja som sensitivt, ømt og fint, med nærbilder av berøring, og blick – både i form av beundring av Anja, men også av bilder av utveksling av blick mellom de to. Et eksempel er når Anja rører ved Thelma sin hånd og lår når de er på Operaen. (00:38:45)

Thelma ser på Anja, etter at Anja griper hånden hennes i løpet av en forestilling. 00:38:45.

Det er kort vei for å motta sympati for Thelma opp mot hennes konservative foreldre, som sammen med Thelmas usikkerhet fungerer som filmens antagonist og representerer den delen av samfunnet som fortsatt vegrer seg mot det skeive, ikke-heteronormative. Blikk skriver videre at *Thelma* ikke gir noen klare retningslinjer, annet enn “en liten moralsk pekefinger mot Thelmas foreldre og andre som er opptatt av å undertrykke alt som er uvant og dermed skummelt”. (Aalborg 2017)

Thelma i en tlf. samtale med sin far, der hun vegrer seg for å fortelle at hun har drukket alkohol i frykt for hvordan han vil reagere. 00:44:25.

Hvorvidt publikum kjøper disse premissene og det som Trier og Harboe har lagt grunnstein for er dog fullstendig opp til enhver seer og deres subjektivitet og fenomenologiske opplevelse. Harboe sine uttalelser og ønsker om å skildre en kompleks, ung og spørrende skeiv karakter, som først har opprinnelse i Trier og Vogt sitt manus, er likevel en pekepinn på at det eksisterer et ønske om å fortelle skeive historier også i den norske filmindustrien. Og ønske om å se skeive filmer er definitivt også i eksistens, da det skeive samfunnet er og alltid vil være der, og til syvende og sist utgjør en stor målgruppe.

Det som derimot ikke eksisterer, er den faktiske produksjonen. I mine innledninger skrev jeg at jeg ønsket å foreta en skeiv analyse av samtlige filmer med skeive hovedroller funnet i tidsperioden for NFI sin rapport om mangfold på lerretet. Slik vi nå har sett, vil en oppgave som baserer seg på dette stå i fare for å bli skuffende kort – det er nemlig kun én, *Thelma*. De skeive historiene er fraværende i den norske spillefilmen, og flykter heller over i andre formater og medier – som TV-serier, kortfilmer, og dokumentarer i ulik form. (*Skam* (Julie Andem 2015-2017), *Ut av skapet* (NRK 2016-2021), og *Jævla homo* (Siril Heyerdahl 2017-2022), for å nevne noen aktuelle serier) Det, eller de tar form i mer anonyme biroller, og disse birollene utgjør ikke nødvendigvis ikke nye og forfriskende historier, da vi f.eks. ser at én av to biroller NFI har telt òg er i *Thelma*, som *Thelma* sin kjærlighetsinteresse.

5.2. *Norwegian Dream* (Leiv Igor Devold 2023) og veien videre

I lys av rapporten, og for å sikre arbeid for mangfold ved å utvikle strategier for å “medvirke til økt relevans og representativitet på sine områder” (NFI 2021) i henhold til krav fra Kulturdepartementet (NFI 2021) for NFI som virksomhet, har NFI utviklet en handlingsplan for 2019-2023, “Handlingsplan for inkludering og representativitet i norsk film og filmkultur 2019-2023”. (2021)

Denne handlingsplanen inneholder fem overordna mål for å oppnå representasjon i norsk film, derav i alle ledd i verdikjeden, produksjon bak og foran kamera, samt i resepsjonen. Det er verdt å merke seg, og opprettholde et kritisk blikk, at denne handlingsplanen ikke er begrenset med et fokus spesifikt på seksuell orientering og kjønnsidentitet, men tar for seg samtlige marginaliserte grupper (deriblant urfolk, nedsatt funksjonsevne, for å nevne et par). En kan derfor ta i betraktning at “økt representasjon” ikke nødvendigvis innebærer økt representasjon av skeiv identitet alene, men også tar for seg samtlige grupper. Planen tar for seg i alt tolv tiltak over de fem årene, deriblant en relevanstest og mangfold som prioriteringskriterium, som direkte påvirker hvilke filmer som produseres og mottar støtte fra NFI. I tillegg har samtlige tiltak som mål å sikre mangfold både på film og i nøkkelposisjoner, men også kunnskap og kvalitet rundt temaet.

På de tre årene siden NFI sin rapport om mangfold ble publisert har det hittil blitt produsert én fiksjonsfilm med kinodistribusjon med en skeiv hovedrolle. Dette utgjør like mange som på de seks årene NFI undersøkte. *Norwegian Dream*, regissert av Leiv Igor Devold, er en nylig distribuert film som hadde kinopremiere 17. mars, med både en skeiv hovedrolle og en skeiv birolle. Kan *Norwegian Dream* være et resultat, og et av potensielt flere bidrag, av NFI sin handlingsplan for 2019-2023?

Norwegian Dream er, i likhet med *Thelma*, en film som gjør skeiv identitet til et viktig aspekt ved filmen og dens karakterer. En kan se på det som en ny norsk film om diskriminering, det å komme ut av skapet, og akseptere egen identitet, men det er ikke å overse at den også kombinerer dette med andre tematikker, deriblant sosial dumping, som gjør tilværelsen ekstra vanskelig for dens hovedkarakter Robert. Robert er en polsk arbeidsinnvandrer som kommer til Norge, og møter utfordringer fra flere plan grunnet interseksjonalitet.

Justyna Bilik ilag med Gjermund Gisvold og Radoslaw Paczocha er manusforfatterne bak *Norwegian Dream*. Filmen er produsert av Håvard Wettland Gossé med produksjonsselskapet Spætt Film AS, men er en trilateral koproduksjon mellom Norge, Polen og Tyskland. I hovedrollene finner vi Hubert Milkowski som Robert, og Karl Bekele Steinland i rollen som Ivar, hans norske kollega og kjærlighetsinteresse.

I håp om å betale ned familiens gjeld hjemme i Polen kommer Robert til Norge for å jobbe på en laksefabrikk. Der møter han Ivar, og vi blir dratt inn i Robert sin konflikt med identitet og tidligere møter med homofobi hjemme i Polen. Interessant med *Norwegian Dream* er hvordan, den som en koproduksjon, kan gi tilskueren et innblikk i ikke kun én, men to samfunn og kulturer. Handlingen er satt i Norge, hvilket derfor virker dominerende for filmen, men med samtlige polske karakterer. Blant disse er Robert sin mor, Maria, og gjennom henne, Robert sine flashback og historier, får tilskueren en pekepinn på kontrasten mellom holdninger til homofili i de aktuelle miljøene. Moren benekter Robert når han kommer ut til henne i løpet av filmens handlingsforløp. Devold, filmens regissør, er selv halvt polsk. Hvorvidt Devold òg er representant for LHBT er uvisst.

Filmen gjør også noe vi sjelden ser på norsk film. Den tar som nevnt for seg interseksjonalitet, der karakterene representerer mindre marginaliserte grupper i Norge, og berører både rasisme og et klassespørsmål i det norske samfunnet. Robert er polsk og skeiv, og Ivar er adoptert (det NFI omtaler som "synlig minoritetsbakgrunn") og skeiv. I et intervju med Blikk har Devold sagt at han håper at "andregenerasjons polakker som ser den, skjønner at det finnes masse skeive polakker også". (Bøyum 2023) I tillegg påpeker Devold mangelen på norsk skeiv film, og sier han håper "«*Norwegian Dream*» kan starte en skeiv filmbølge". (Bøyum 2023)

Robert og Ivar. Kilde: Blikk (Engesbak 2023)

Tilbake til spørsmålet "Kan *Norwegian Dream* være et resultat, og et av potensielt flere bidrag, av NFI sin handlingsplan for 2019-2023?". Det unyanserte svaret, er nei. *Norwegian Dream* mottok null støtte fra NFI, (Engesbak 2023) til tross for å sirkle rundt ikke kun én, men tre store norske marginaliserte grupper, og interseksjonalitet. Filmen ble støttet av Filminvest, og av det polske filminstitutt. Det er for tiden riktignok flere skeive filmer i produksjon, med støtte fra NFI, deriblant en planlagt trilogi i regi av Dag Johan Haugerud, og *Ekspløsjoner i hjertet*. Sistnevnte, i regi av Yenni Lee, produseres av Oslo Pictures AS med støtte fra NFI sin "Spillefilm Nye veier - Utvikling og produksjon etter konsulentvurdering"-ordning, og skal ifølge Blikk ferdigstilles høsten 2023.

6.0. Avsluttende ord

6.1. Diskusjon

Som jeg har bevist tidligere i oppgaven, og som omtalt av samtlige filmteoretikere: Film er identitet. Vi ser historier om mennesker som på mange måter kan være et speil mot samfunnet, oss som publikum og menneske selv, og er viktig for å skape tilhørighet og inkludering i et samfunn.

Hvor er den moderne skeive norske filmen i dag, og hvor er den på vei? Å bryte ut av offer-tradisjonen kan en observere å være utfordrende. Skeive karakterer er fortsatt farget av mange år med undertrykkelse og stigma, og at vi fortsatt ser tegn til dette i film i dag er, uten å skrive noe i stein, en pekepinn på utfordringer og fordommer som fortsatt er tilstede i samfunnet. Filmene som har fått fokus i oppgavens analyse, *Thelma* og *Norwegian Dream*, er de eneste filmene over de siste ti årene som så langt har hatt en tydelig skeiv hovedrolle.

Historiene vi i disse filmene møter har karakterenes identitet og deres møte med det skeive i fokus. En kan si at begge filmer handler om identitet, aksept, og å komme ut av skapet, både for de rundt seg i deres respektive miljøer, men først og fremst også for seg selv.

Er dette tegn på at vi fortsatt trenger “coming out”-filmer? Hvilket fokus ønsker skeiv norsk film å ha? Er det fint å etablere en trope der en kun anser karakterers skeivhet som et faktum, slik som i Haugerud sin *Barn*? Dette er store spørsmål som jeg og denne bacheloroppgaven alene ikke kan besvare, men er viktige til ettertanke og i videre arbeid med film- og identitetspolitikk. Rent subjektivt anser jeg det som viktig å se hva det norske publikum trenger avhengig av forholdene i samfunnet. Med andre ord, hvilken representasjon innen film er viktig for dagens publikum og samfunn? På en side angriper “coming-out” samfunnsproblemer og historikk som ikke kan overses, og identitetsspørsmål er nærmest umulig å unngå. På en annen side vil det å etablere skeivhet som faktum reflektere at det å elske likekjønnede, eller ha en skeiv kjønnsidentitet, blir mer og mer akseptert i samfunnet – til tross for at disse rollene lettere kan overses.

6.2. Konklusjon

Et av punktene jeg ønsker å konkludere med er at vi kan se en sammenheng mellom film og samfunn. Dette kan vi se gjennom oppgavens gjennomgang av filmer som har sett representasjon av LHBT, som har karakterenes skeive identitet, deres indre konflikt, og hvordan dette møter miljøene de lever i, i fokus. På en annen side, er dette en konklusjon som er problematisk å dra, ettersom vi kun har to filmer å ta utgangspunkt i, *Thelma* og *Norwegian Dream*, hvilket ikke er representativt nok for det hele skeive samfunnet.

Filmene er òg en refleksjon av hvordan filmskaperne, og det heteronormative samfunnet som filmen er produsert i, oppfatter LHBT. Selv NQC, som bryter med konvensjoner og ofte også har skeive skapere, er et resultat av dets omgivelser. Ha i tankene at identitet dog er et sensitivt tema å diskutere, og at å stå ut som skeiv som en offentlig (og privat-) person fortsatt, dessverre, har sine utfordringer. Å anta en filmskaper, som Trier, Harboe eller Devold, sin seksualitet er derfor noe en bør være varsom med.

En ser i dag liten representasjon av LHBT i hovedroller i norsk fiksjonsfilm, til tross for samfunnets økende aksept. Kvaliteten av karakterene kan riktignok oppfattes til å være høy, men mengden er et tankekors. Er det da i produksjonen og identitetspolitikken at vi ser en svakhet, til tross for NFI sin handlingsplan og deres fokus? Enda et spørsmål til ettertanke, mens vi venter i spenning på *Ekspløsjoner i hjertet* og Dag Johan Haugerud sin nye trilogi.

Referanser

Bibliografi

- Aalborg, Helene. 2017. "Thelma og kjærligheten". *Blikk*, 14. september 2017. Hentet 8. mai 2023. <https://blikk.no/kulturgayden/thelma-og-kjaerligheten/>
- Aaron, Michele. 2004. *New Queer Cinema. A Critical Reader*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Aftenposten. 2010. "Fortelleren. Ser seg gjerne tilbake". Hentet 21. mai 2023. <https://www.aftenposten.no/kultur/>
- Almås, Elsa; Jessen, Reidar Schei og Line Marie Berteussen. 2021. "Heteronormativitet." Hentet 2. mai 2023. <https://sml.snl.no/heteronormativitet>
- Bikset, Lillian. 2023. "Joachim Trier". Hentet 21. mai 2023. https://snl.no/Joachim_Trier
- Bøyum, Erna. 2019. "Thelma – den eneste". *Blikk*, 5. september 2019. Hentet 8. mai 2023. <https://blikk.no/deadline/thelma--den-eneste/>
- Bøyum, Erna. 2023. "Endelig en ny norsk skeiv film!". *Blikk*, 14. mars 2023. Hentet 8. mai 2023. <https://blikk.no/film-homofil-kino/endelig-en-ny-norsk-skeiv-film/>
- Chapman, James. 2013. *Film and History*. London: Red Globe Press.
- Doughty, Ruth, og Christine Etherington-Wright. 2018. *Understanding Film Theory*. London: Red Globe Press.
- Engesbak, Reidar. 2023. "En norsk drøm". *Blikk*, 29. januar 2023. Hentet 9. mai 2023. <https://blikk.no/film-lhbt/en-norsk-drom/>
- Foucault, Michel. 1978. *The History of Sexuality*. New York: Pantheon Books.
- Gram, Karin Hamre. 2021. "1 av 3 skeive lite tilfreds med egen psykisk helse." Hentet 20. mai 2023. <https://www.ssb.no/>
- IMDb, s.v. "Norwegian Dream (2023): Full Cast & Crew", hentet 3. mai 2023, <https://www.imdb.com/title/tt16982622/>
- IMDb, s.v. "Thelma (2017): Full Cast & Crew", hentet 3. mai 2023, https://www.imdb.com/title/tt6304046/?ref=fn_al_tt_1

Iversen, Gunnar. 2022. "Finnes det en skeiv norsk filmhistorie?" *Rushprint*, 6. april 2022. Hentet 23. mars 2023. <https://rushprint.no/>.

Juett, JoAnne C., og David M. Jones. 2010. *Coming Out to the Mainstream: New Queer Cinema in the 21st Century*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.

Kristiansen, Hans Wiggo. 2023. "Skeiv." Hentet 3. mai 2023 <https://sml.snl.no/skeiv>

Norsk Filminstitutt. 2021. "Mangfold på kinolerretet 2013-2020". Hentet 22. mars 2023. <https://www.nfi.no/aktuelt>

Norsk Filminstitutt. 2021. "Relevans. Publikum. Bærekraft". Hentet 12. april 2023. <https://www.nfi.no/dette-gjor-nfi/>

Norsk Filminstitutt. 2022. "Ny filmtrilogi fra Dag Johan Haugerud". Hentet 9. mai 2023. <https://www.nfi.no/aktuelt/2022/ny-filmtrilogi-fra-dag-johan-haugerud>

Norsk filminstitutt, s.v. "Eksplisjoner i hjertet", hentet 9. mai 2023, <https://www.nfi.no/tildelinger-2016-til-2020/>

Norsk filminstitutt, s.v. "Thelma", hentet 3. mai 2023, <https://www.nfi.no/tildelinger-2016-til-2020/>

Skeiv Ungdom. 2023. "Skeiv fra A-Å." Hentet 3. mai 2023 <https://skeivungdom.no/skeiv-a-a/>

Thun, Cecilie. 2023. "Interseksjonalitet." Hentet 20. mai 2023. <https://snl.no/interseksjonalitet>

Vestmo, Birger. 2017. "Thelma: Joachim Trier lager stor filmkunst kledd i sjangerkappe." *NRK P3 Filmpolitiet*, 20. august, 2017. Hentet 12. mai 2023. <https://p3.no/filmpolitiet/2017/08/thelma/>

Filmografi

Alle utlendinger har lukka gardiner. Regissert av Ingvild Søderlind. Oslo: Miso Film Norge AS, 2020.

Barn. Regissert av Dag Johan Haugerud. Oslo: Motlys AS, 2019. Trailer lastet ned fra YouTube, 12. mai. <https://youtu.be/qDDgHWlrbAg>

Blue is the Warmest Colour. Regissert av Abdellatif Kechiche. Paris: Wild Bunch Distribution, 2013.

Café X. Regissert av Walter Fyrst. Fürst-film, 1928.

Cecilia. Regissert av Solvejg Eriksen. Artist-Film A/S, 1954.

Eksplosjoner i hjertet. Regisseres av Yenni Lee. Oslo: Oslo Pictures AS, 2023.

Equilibrium - Det er meg du skal elske. Regissert av Nils R. Müller. Oslo: NRM Film AS, 1965

Gledelig Jul. Regissert av Henrik Martin Dahlsbakken. København: Nordisk Film, 2020.
Trailer lastet ned fra YouTube, 12. mai. <https://youtu.be/AuxQli9qdAI>

Jævla homo. Regissert av Siril Heyerdahl. Oslo: NRK3/NRK1, 2017-2022.

Norwegian Dream. Regissert av Leiv Igor Devold. Trondheim: Spætt Film AS, 2023. Sett på kino, Trondheim Kino, 20. mars.

Rett vest. Regissert av Henrik Martin Dahlsbakken. Bergen: Tour de Force, 2017.

Revolutionens datter. Regissert av Ottar Gladvet. Gladvet-film, 1918.

Rope. Regissert av Alfred Hitchcock. Los Angeles: Transatlantic Pictures/Warner Bros. Entertainment Inc. 1948.

Sebastiane. Regissert av Derek Jarman og Paul Humfress. London: Cinegate, 1976.

Skam. Skapt av Julie Andem. Oslo: NRK3, 2015-2017.

Thelma. Regissert av Joachim Trier. Oslo: Motlys AS, 2017. Lastet ned fra Viaplay, 3. mai.

Ut av skapet. Skapt av NRK. Oslo: NRK1/NRK3, 2015-2017.

Young Soul Rebels. Regissert av Isaac Julien. London: British Film Institute, 1991.

